

vanja bolniških stroškov za osebe, ki niso pristojne v mesto;

16. da se mestom resnično in pravočasno plačujejo najemnine za uporabo najetih mestnih zemljišč in poslopij za razne državne namene;

17. da se z zakonom za vso državo uredi enako vprašanje povračila za mestne nepremičnine, izrabljane za državne namene;

18. da se z zakonom uredi dejanje podatkov s strani poštних uradov mestnim občinam zastran pobiranja mestne trošarine na poštne pošiljke;

19. da se ukine razpis generalne direkcije državnih železnic G. D. št. 83.920/36, s katerim je prepovedano dajanje podatkov o blagu, ki se prevaža po železnici, zastran plačanja občinske in banovinske trošarine;

20. da se reši vprašanje mestnih poslopij za vojaško uporabo, ker je bilo to predvideno v zakonu o nastanjanju vojske in mornarice pred izvršeno izpremembo §-a 63. zakona o proračunskih dvanajstlinah za leto 1935./36., ker je to Zveza mest že prej zahtevala;

21. da se na pravičnejši bazi in za mesta ugodneje reši vprašanje obdavčenja podružnic podjetij, obvezanih javno polagati račune, v smislu prejšnje zahteve Zveze mest;

22. da se najde zakonska možnost, da bi se industrijskim podjetjem, izdelujočim obleko in obutev na veliko, preprečilo odpiranje prodajalnic na deželi, kar se vrši samo v namenu, da se odtegnejo plačevanju mestnih trošarin, odnosno uvoznin.

III. Ker mesta niso mogla napraviti in izdati pravilnikov po § 124. zakona o mestnih občinah, niti v podaljšanem roku, prosi Zveza mest, da se rok za izdajanje teh pravilnikov podaljša za nadaljnjih 6 mesecev.

IV. Ker zahtevajo mestna podjetja, ki se vodijo na trgovski način, samostojen proračun, nezavisen od mestnega proračuna, zahteva Zveza mest, da se ukine odredba §-a 88. zakona o proračunskih dvanajstlinah za mesec avgust — marec 1935./36. leta, po katerih tvorijo proračuni skupno in nedeljivo celoto z mestnim administrativnim proračunom.

V. Ker Zveza mest prosi, da se čim prej izvede revizija zakona o mestnih občinah, in to po predlogih Zveze mest, predloženih s skupščine, ki se je vršila 8. XII. 1935 na Sušaku, kakor tudi po predlogih, sprejetih na tej skupščini.

VI. Ker do danes še ni v smislu §-a 149. zakona o mestnih občinah v celoti izvršen prenos poslov iz §-a 89. istega zakona na mesta in ker so poleg tega razni spori o pristojnosti med mesti in državnimi oblastmi prve stopnje, prosi Zveza mest, da se čim prej izvrši omenjeni prenos poslov na mesta in da se s čim bolj detajlnimi odredbami odredi razmejitev med državnimi oblastmi prve stopnje in mestnimi občinami, a da se mestom, ki bi to zahtevala, pristojnost v poslih občne uprave razširi v smislu čl. 3. §-a 89. omenjenega zakona, zlasti za posle po zakonu o obratih.

VII. Ker so z odredbo t. v. §-a 8. uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnimi družbami, po kateri se morejo matematične rezerve zavarovalnih družb vlagati samo v one mestne vrednostne papirje, ki se kotirajo na borzi, na veliko oškodovani interesi dotičnih mest, zahteva Zveza mest izpremembo omenjene odredbe na korist mestnih občin in njihovih podjetij.

VIII. Ker so začele zadnji čas nekatere banovine zahtevati registracijo mestnih klavnic in prostorov za zagreb mrhovine (mrhovišče), prosi Zveza mest ministrstvo trgovine in industrije za izdajo navodil, da se registracija mestnih klavnic in prostorov za zagreb mrhovine more zahtevati le tedaj, ako se vodijo kot gospodarska (pridobitna) podjetja v smislu §-a 1. zakona o obratih, ne pa tudi tedaj, ako so to sanitarne ustanove brez gospodarskih namenov.

IX. Zveza mest tudi zdaj obnavlja svojo prejšnjo zahtevo, da se pravnim referentom mest, ki vrše posle iz §-a 154. zakona o mestnih občinah, prizna z zakonom vsa doba mestne službe kot staž za polaganje sodno-advokatskega izpita.

X. Zveza mest toplo pozdravlja akcijo Zveze mest kraljevine Rumunije in Zveze češkoslovaških mest in občin za zbližanje mest Male antante na ekonomskem in kulturnem polju z osnovanjem Zveze mest Male antante.

Skupščina Zveze mest vrši tedaj važno nalogo v našem komunalnem življenju in je upati, da bo s svojo iniciativnostjo dosegla marsikak uspeh, ki bo v korist in znatno razbremenitev gospodarstva vseh mest. Prihodnja skupščina bo po sklepu letošnje skupščine prihodnje leto v Splitu. Poslovna uprava pa ima nalog, da do takrat izdela vs potrebne študije, načrte in predloge za reorganizacijo in poživljenje Zvezinega delovanja.

† NADŠKOF DR. ANTON BONAVENTURA JEGLIČ

Dne 2. junija t. l. je umrl v cistercijanskem samostanu v Stični nadškof dr. A. B. Jeglič, bivši knez in škof ljubljanski. Rojen je bil 29. maja 1850 v Begunjah na Gorenjskem. Gimnazijo je dovršil z maturo l. 1869. v Ljubljani; v mašnika je bil posvečen 27. jul. 1873 v Ljubljani. Bogoslovski doktorat je dosegel l. 1877. na Dunaju kot gojenec Avgustineja. Par let je bil profesor v ljubljanskem bogoslovnem sementišču, od 1882 do 1898 pa kanonik v Sarajevu.

12. sept. 1897 je bil posvečen v škofa siuntskega. Naslednje leto pa imenovan za škofa ljubljanskega. Vmeščen je bil v ljubljanski stolnici dne 22. maja 1898. L. 1929. je dobil na lastno prošnjo za škofa pomočnika dr. Gregorija Rožmana. 1. julija 1930 pa se je poslovil od svoje škofije in bil radi svojih zaslug imenovan za nadškofa garelenskega.

Pokojni nadškof Jeglič je bil iniciativen cerkveni knez, plodovit nabožni pisatelj in je igral ves čas

svojega škofovanja v javnem življenju Slovencev vodilno vlogo. Med največje zasluge mu moremo šteti ustanovitev zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu pri Ljubljani l. 1905., ki je bil prva čisto slovenska gimnazija. V zvezi s tem zavodom smo Slovenci dobili popolno, za razvoj našega šolstva pozneje osnovno važno vrsto gimnazijskih učnih knjig. Založil je Grško-slovenski slovar A. Doklerja in začel s tiskanjem Wiesthalerjevega Latinsko-slovenskega šolskega slovarja, ki pa ga radi pomanjkanja sredstev ni bilo mogoče dovršiti. Večkrat je odločilno posegel tudi v politično borbo, posebno tudi med vojno v prilog struji dr. J. E. Kreka proti Šušteršičevemu avstrofilskemu oportunizmu. Najvažnejše pa je njegovo delo za majniško deklaracijo l. 1917., kateri je prav njegova odločna beseda pripomogla do popolnega uspeha in s tem utiral pot bližajoči se državni samostojnosti Jugoslovancov. Med mirovnimi pogajanjmi se je celo osebno napotil v Pariz in London, da s svojo avtoriteto podpre ogrožene slovenske narodne interese.

Pokojni nadškof A. B. Jeglič spada med največje Slovence novejših dob in je danes še težko oceniti vso pomembnost njegove iniciativne osebnosti. Ker je prav do zadnjih dni pred svojo naglo smrtjo posegal v javno življenje, je tudi njegova smrt ožarjena naravnost od proroške veličine in čar njegove sugestivne osebnosti s telesno smrtjo še davno ni izčrpan.

Kakor z zgodovino slovenskega naroda, tako je Jegličovo delovanje ozko zvezano z zgodovino Ljubljane v prvih desetletjih XX. stol. Bil je ves čas ena njenih najbolj vidnih in najbolj vplivnih osebnosti. Župan dr. J. Adlešič, ki je počastil njegov spomin z govorom ob pogrebu, je njegove zasluge za naše mesto v svojem spominskem govoru v mestni zbornici dne 7. junija t. l. označil takole:

Pod vtisom turobnih žalnih svečanosti in nenadomestljive izgube, ki je doletela naše mesto, slovenski narod in vso državo s smrtjo blagopokojnega vladike, nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča, izpolnujem dolžnost, da se tudi na tem mestu spominjam našega nadpastirja, ki je dolgih 32 let škofoval v Ljubljani. Premalo bi rekel, če pravim samo škofoval. Koncept njegovega življenja in njegovega delovanja je bil veliko večji, kot je veličastna življenjska tvorba navadnega genija.

O njegovem delovanju v splošnem in pomenu za slovenski narod sem govoril že na drugem mestu; poudarjali pa so to vse te dni tudi drugi z raznih strani. Zato poudarjam tukaj v glavnem samo njegov odnos do mesta Ljubljane.

Ljubljana je bila glavno torišče vsega delovanja rajnega nadškofa dr. Jegliča; v Ljubljani je predel niti, ki jih je razgrinjal potem po vsej slovenski zemlji ter povezal z njimi vse v novo celoto. Po njem je postala Ljubljana pravi kulturni center in os Slovenije.

Snoval je v Ljubljani razna verska in kulturna društva, ki so potem širila svoj delokrog po deželi. V Ljubljani je ustanavljal liste, ki so širili versko zavest in omiko po vsej slovenski zemlji.

Rajni nadškof dr. Jeglič je kot duhovni vodja naroda najbolj čutil potrebe časa in svojega naroda. Ker narod ni mogel izvojevati slovenske gimnazije, je ustanovil rajni vladika prvo slovensko gimnazijo. Ker mu mesto Ljubljana žal ni nudila gostoljubja za ustanovo in je ni maralo sprejeti v svojo sredo, jo je postavil na prag Ljubljane, v Št. Vid.

Ker ni bilo učnih knjig, niti profesorjev za to slovensko gimnazijo, je izdal z lastnimi sredstvi potrebne prve slovenske učne knjige, izsolal lastne profesorje, da se je mogla njegova gimnazija postaviti v prvo vrsto zadevnih zavodov. S tem je položil tudi temelje za vso slovensko srednješolsko izobrazbo v povojni dobi.

Za vladikovanja rajnega nadškofa smo dobili tudi slovensko univerzo v Ljubljani in so bili položeni temelji slovenske akademije.

Rajni vladika je Ljubljano vroče ljubil in ji pomagal tudi na vseh drugih straneh k razvoju in napredku. On je omogočil, da se je moglo mesto razširiti in razvijati okoli Št. Petrske cerkve.

Rajni vladika je podaril mestu na prošnjo takratnega župana Hribarja obširno zemljišče — sedanji trg Tabor z namenom in pogojem, da postane park pristopen vsem Ljubljančanom.

V času županovanja dr. Tavčarja je bil mestni svet rajnemu nadškofu hvaležen za njegovo delo in trud v korist mesta Ljubljane. Takratni župan dr. Tavčar Ivan je poslal personalno-pravnemu odseku mestnega sveta spomladi 1918 dopis, v katerem predlaga, da se podeli škofu dr. Jegliču ob priliki 20 letnice njegovega vladikovanja častno meščanstvo. Svoj predlog utemeljuje z zaslugami, ki jih je pridobil dr. Jeglič za razvoj mesta Ljubljane, za slovenski narod, zlasti za njegovo širitev slovenskih učnih knjig in končno tudi za njegov veliki vpliv, s katerim je podprl zahtevo, da bi se Jugoslovani združili in dosegli samostojnost. Postal je s tem vladika Jeglič, kot pravi dopis, »velik dobrotnik, obenem pa je s tem svojim korakom povzročil, da se v slovenske kraje po široki cesti vračajo edinost, složnost in medsebojna ljubezen.«

Mestni svet ljubljanski je v svoji seji dne 11. junija 1918 ta predlog sprejel z *vsemi slovenskimi glasovi*. Vzdržalo pa se je glasovanja le pet Nemcev in en socialni demokrat.

Meščansko pismo pa je bilo izročeno rajnemu vladiki pet let pozneje, ko je praznoval 25 letnico svojega škofovanja in svoje zlatomašništvo. V tem pismu mu izraža mesto svojo zahvalo z besedami »v znak globoke hvaležnosti in priznanja, ki gresta njegovemu delu za narodno osvoboditev ob najtežavnejšem času in njegovemu stremljenju po kulturnem dvignjenju naroda.«

Rajni vladika je Ljubljano tako ljubil, da je žetel v Ljubljani tudi počivati. Včeraj mu je bila ta želja izpolnjena, ko je bilo njegovo truplo položeno k večnemu počitku pri Sv. Križu. Ljubljana in slovenski narod pa bosta ohranila svojega vladiko in narodnega kneza v večnem spominu.

Slava vladiki dr. Antonu Bonaventuri Jegliču!